

Børge Thingbø
Spannaveien 689

5546 RØYKSUND

Dato: 22.03.2013
Saksbeh: Helge Hustoft
Saksnr: 12/4133-8
Løpenr: 7574/13
Arkivkode: V21
Deres ref:

SØKNAD OM GODKJENNING AV NYDYR KING
behandling etter Jordloven og Forskrift om nydyrking

Gnr/Bnr: 118/2
Hjemmelshaver: Børge Thingbø
Saken er behandlet som delegert saknr. 160/13

VEDTAK:

I medhold av gitt delegasjonsfullmakt, forskrift om nydyrking og jordlovens § 11 gir teknisk sjef med vilkår samtykke til nydyrking av to felt på totalt ca. 28 dekar på gnr/bnr 118/2, slik det er søkt om, jfr. begrunnelse og vurderinger i saken.

Godkjenning er gitt med følgende vilkår (jfr. forskriftens § 4, andre ledd):

1. Opparbeidet dyrket jord skal være klar for tilsåing. Den må derfor være ryddet i overflaten (ned til 10 cm dybde) for stein, røtter og liknende. For å forhindre komprimering av matjordlaget ved steinrydding av overflaten skal det brukes lettere utstyr (ikke anleggs-maskiner) – for eksempel traktor med steinrive til dette arbeidet. Dette arbeidet må for å hindre uønsket komprimering gjøres når det er gunstigst mulige klimatiske forhold (laglig opptørket jord).
2. Matjordlaget skal på feltenes fulldyrkede jord ha en tykkelse på minimum 40 cm (pløedybde).
3. Overflateprofileringen skal for felt 1 og 2 ha et jevnt fall til ny nedløpskum.
4. Behovet for systematisk grøfteplan skal vurderes av kommunens landbruksfaglige personale senest 3 mnd. før hele feltet avsluttes.
5. Langsetter den nordlige grensen for felt 1 settes det følgende maksimale kotehøyder for topplaget (matjordlaget): a; 54,5 m.o.h. og b; 73 m.o.h.
6. Nye nedløpskummer og en åpen grøft/kanal skal etableres i henhold til markslagskart, drenering (se vedlegg nr. 6; datert 22. mars-13).
7. Nytt avløpsrør under traktorvegen skal være 600 mm og legges med 6 % fall fra ny nedløpskum på beitet.

8. Nytt bekkeløp skal ikke ha støpt overflate, og ha ujevne sider og bunn. For å forebygge at bekkeløpets vannføring i flomperioder kan grave ut Kjerkevegen og/eller medføre utrasing med påfølgende blokkering av vannløpet, skal det langsetter veglegemet og terrengskjæringen forebygges/plastres med stein eller betongblokk frem til der en vurderer at det i flomperioder ikke vil være fare for utgraving/utrasing.
9. Forebygging av utgraving ved flomvannføring fra utløp ved kulvert (T-forbindelsen) skal gjøres ved murig/plastring av begge sider og bunn i minst 5 meters lengde fra rørenes utløp (se vedlegg nr. 5: foto nr. 9).
10. Fra traktorvegen på den sørlige delen av felt 2 skal overgangen fra veg til ferdselssti (Kjerkevegen) ha et fast pukk- og grusdekke og jevnt fall ned til der stien begynner utenfor feltet. Det skal ikke være skråninger eller hauger med masse som kan forårsake massesig/utrasing i traséen for denne overgangen.
11. Dersom det under arbeidet gjøres funn som antyder en/flere kulturminneforekomst(-er), skal arbeidet straks stanses, og kulturminnemyndighetene varsles.
12. Godkjente to dyrkingsfelt skal innen 3 år etter vedtaksdato være ferdig opparbeidet og klart for såing. Søker skal da ferdigmelde feltet til kommunens landbruksforvaltning slik at det kan endelig oppmåles, og markslagskartet ajourføres.
13. Er dyrkingen ikke iverksatt innen tre år etter at godkjenningen er gitt, faller tillatelsen bort (jfr. forskriftens § 4, første ledd).

Teknisk etat behandlet denne sak etter myndighet tildelt etaten.

Med hilsen

Kjell B. Gilje
forvaltningssjefen
e.f.

Helge Hustoft
saksbehandler

Vedlegg:

1. Gårdskart.
2. Markslagskart og arbeidsbeskrivelse fra søker.
3. Uttale fra fylkeskommunal kulturminnemyndighet.
4. Uttale fra naturforvalter.
5. Foto fra befaring.
6. Markslagskart, ny drenering (datert 22. mars 2013).
7. Kapasitetsberegning, utløp under traktorveg.
8. Kartutskrift, naturmangfold – *miljostatus.no*.
9. Kartutskrift, naturmangfold – *naturbase.no*.
10. Naturforvalters godkjenning av bekkeløpsflytting på nabobruk.

Kopi til:

Naturforvalter Peder Christiansen, driftsavdelingen, her.
Rogaland Fylkeskommune, kulturseksjonen,
Postboks 130, 4001 STAVANGER

SAKSFREMSTILLING:

Børge Thingbø søker om å få godkjent dyrking av to felt på totalt ca. 20 da på gnr./bnr. 118/2. Bakgrunnen for dyrkingen er gjennomføringen av T-forbindelsen – hvor størstedelen av begge felt ligger utenfor grensene for reguleringsplanen. Teknisk sjef viser til vedlagte markslagskart fra søker – hvor både felt- og plangrenser fremgår (se vedlegg nr. 2).

Det foreligger uttale fra fylkeskommunal kulturminnemyndighet (se vedlegg nr. 3). Kommunal naturforvalter har gitt naturfaglig uttale (se vedlegg nr. 4). Befaring er gjennomført (se foto: vedlegg nr. 5). Denne behandlingen er etter forskrift om nydyrking (heretter omtalt som forskriften).

Kommuneplan:

Landbruks-, Natur- og Friluftsansvar, (LNF – område).

Regulering:

Delvis innenfor reguleringsplan nr. 587: T-forbindelsen; Raglamyr-Fosen. Øvrig areal er ikke regulert.

Søkers landbrukseiendom:

Den landbruksmessige driftsenheten består av ett matrikelnummer gnr. 118 bnr. 2, og har et totalareal på 603,1 da – fordelt på 189,7 da jordbruksareal og 413,4 da annet areal. Teknisk sjef viser til gårdskart for nærmere detaljer om arealfordelingen (se vedlegg nr. 1). På eiendommen står det følgende bygninger: våningshus, driftsbygning, garasje og en annen bygning. Det har i mange år vært selvstendig drift på bruket – basert på melkekyr og sau.

Omsøkte arealer:

Feltet nord for T-forbindelsen (merket felt 1 på markslagskartet) har et totalareal på ca. 18 da. Ut fra dette kartet bestod feltet før oppstart av dyrkingen av ca. 10 da beite, ca. 7 da. åpen fastmark (annet ukultivert areal) og ca. 1 da myr. Feltet sør for T-forbindelsen (merket felt 2 på kartet) har et totalareal på ca. 6 da. Av dette var ca. 1 da beite, ca. 4 da myr og ca. 1 da annet areal før dyrkingen startet opp. Kjerkevegen (som også er en allmenn ferdselssti) går gjennom en ny undergang som krysser T-forbindelsen, og utgjør vegforbindelsen mellom de to feltene (se vedlegg nr. 5; foto nr. 5, 6 og 9). Arealene vurderes som egnet for dyrking, men på felt 1 må det tilføres en god del matjord for å kunne oppfylle kravene til pløvedybde på matjordlaget.

Opplysningene om landbrukseiendom og omsøkte to felt er hentet fra kommunens digitale kartverk (GIS-Line Innsyn) og Landbrukets informasjonsbase (LIB).

Vurdering av søknadsplikt i forhold til forskriften:

Dyrkingsfeltene berører areal som i følge markslagskartet er kategorisert som innmarksbeite, myr og annen fastmark (se vedlegg nr. 2). Opparbeidelse til fulldyrket jord vurderes etter forskriftens § 4 til å være søknadspliktig tiltak som krever kommunal godkjenning.

Lovgrunnlag (rettslig grunnlag) og delegasjon:

Etter forskrift gitt av Landbruksdepartementet 08.12.2003 (jfr. FOR 2003-12-08 nr 1479) om *"overføring av myndighet til kommunen"*, § 1, tilligger det kommunen å avgjøre saker etter jordloven (jl.). Fylkesmannen er etter § 7 og § 8 i nevnte forskrift overordnet klageorgan for kommunale vedtak etter denne lov. Forskrift om nydyrking er hjemlet i jl. § 11, og i forskriftens § 4 fastslås det at nydyrking kun kan skje etter plan godkjent av kommunen. Om vilkår står det følgende i forskriftens § 4: *"Det kan settes vilkår for godkjenningen."* En eventuell klage vil bli lagt frem for Hovedutvalg Teknisk (HTS) før oversendelse til Fylkesmannen.

Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven - nml.) trådte i kraft den 1. juli 2009. I nml. kapittel II § 7 fastslås det at prinsippene i samme lovs § 8 t.o.m. § 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. I «Planjuss» og veileder fra MD fremheves det at vurderingen og vektleggingen av prinsippene i nml. skal fremgå av beslutningen dersom naturmangfoldet berøres.¹

VURDERING

Kulturminnehensyn:

I henhold til forskriftens § 9 har kulturminnemyndighetene gitt uttale til omsøkte nydyrking. Generelt mener de at man under opparbeidingen av feltet må søke å unngå inngrep i/skade på eventuelle elementer i kulturlandskapet – for eksempel: steingjerder, eldre veier/stier, bakke murer, tufter m.m. De skriver også at området ble registrert med prøvestikking i sammenheng med reguleringsplanen for T-forbindelsen, og at det da ikke ble gjort funn. Det aksepteres at Kjerkevegen er planlagt brukt som traktorveg langsetter feltgrensene, og fremheves at vegforløpet fremdeles må kunne betraktes i landskapet når dyrkingen er ferdig. Vilkår knyttet til hensynet til ferdselsstiens fortsettelse i kulturlandskapet vurderes nærmere under «kulturlandskap og landbrukshensyn». Med hjemmel i Lov om kulturminner § 8, 2. ledd fremheves det også i uttalen at eventuelle funn straks skal varsles fylkeskommunen, og alt arbeidet stanses inntil de har vurdert/nærmere dokumentert funnet (se vedlegg nr. 3). Derfor finner teknisk sjef at det med hjemmel i forskriftens § 1 er nødvendig med et generelt vilkår knyttet til kulturminnehensyn når arbeidet gjennomføres.

Hensynet til naturmangfoldet:

Etter forskriften § 9 skal hensynet til natur- og kulturlandskapsverdier vurderes for større områder uavhengig av eiendomsgrenser. I henhold til dette har kommunal naturforvalter gitt uttale til omsøkte nydyrking (se vedlegg nr. 4). Ved søk i relevante nettbaserte kartkilder ble det i området ikke funnet andre viktige verdier knyttet til naturmangfold som berøres av omsøkte dyrkingstiltak (se vedlegg nr. 8 og 9). I miljørapport 5/2010 for Haugalandet² er berørt område heller ikke omtalt.

Forannevnte naturfaglige uttale, kartfakta, ortofoto (se vedlegg nr. 6.) og nevnte miljørapport vurderes samlet til å være tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for en helhetlig vurdering av hensynet til naturmangfoldet (jf. nml. § 8). Teknisk sjef finner derfor ikke grunnlag for å pålegge søker å fremskaffe mer kunnskap angående områdets naturmangfold og effektene av tiltaket – samt i henhold til nml. § 11 å bære kostnadene ved dette.

Teknisk sjef mener at nytt bekkeløp langsetter Kjerkevegen er en oppfølging av konsekvensene fra reguleringsplanen for T-forbindelsen – hvor opprinnelig bekkeløp er flyttet, og har fått nytt utløp (se vedlegg 5; foto nr. 9). De natur- og miljøhensyn som fremkommer i naturforvalters uttale kan ivaretas med vilkår etter forskriften, og reguleringsplanen er behandlet etter plan- og bygningsloven. Følgelig finner teknisk sjef det hverken formålstjenlig eller på annen måte nødvendig å kreve at det også søkes om godkjenning etter vannressursloven (vrl.).

Naturforvalter fremhever at også denne delen av bekken må være åpen og at det må avsettes kantsone på 4 meter langsetter bekkeløpet. Det henvises her til de vilkår som etter vrl. ble satt av naturforvalter i forbindelse med godkjenning for flytting av bekkeløp ved nydyrking på tilgrensende naboeiendom (se vedlegg nr. 10). Teknisk sjef påpeker at bekkeløpet på søkers bruk ikke skal grense til dyrket mark – men til beitemark og veg (se vedlegg nr. 5: foto nr. 10). Drift og normal aktsomhet ved gjødsling av beitemark medfører – i forhold til avrenning av næringsstoffer til vassdrag, et mindre potensiale for avrenning fordi total gjødselmengde blir mindre.

1 Planjuss 1/2012 fra jan.-12; s. 5 – samt: Veileder T-1514, fra jan.-12; s. 14 mfl.

2 Se rapport: Kulturlandskap og biologisk mangfold på Haugalandet – ISSN-nr. 0802-8427 (des.-10).

Sammenlignet med naboeiendom hvor bekkeløpet grenser mot veg på den ene siden og dyrket mark på den andre, mener teknisk sjef derfor at en kantsone vil gi en betydelig mindre miljøgevinst. Med bakgrunn i forannevnte forhold finner teknisk sjef ikke grunnlag for vilkår knyttet til etablering av kantsone mellom bekkeløpet og beite på søkers bruk.

Når det gjelder hvorvidt nytt bekkeløp bør lukkes eller holdes åpent, mener teknisk sjef at det i naturforvalters to uttaler (se vedlegg nr. 4 og nr. 10) fremkommer noen momenter knyttet til naturmangfoldet. Disse vurderes ikke som så tungveiene at de isolert sett taler for at bekkeløpet på søkers bruk bør holdes åpent. Søker har i sin arbeidsbeskrivelse og på markslagskart beskrevet ønske om å lukke store deler av det nye bekkeløpet – men holde det åpent på to steder som drikkeplass for husdyr (se vedlegg nr. 2). Teknisk sjef vil derfor under hensynet til landbruket vurdere om det finnes driftsrelaterte momenter som ut fra en samlet vurdering tilsier at bekkeløpet bør lukkes.

I uttalen fremhever naturforvalter særlig hensynet til å motvirke faren for at avrenning fra lagerplass for rundballer kan havne i bekken. Søker har i sin arbeidsbeskrivelse også beskrevet at det skal etableres to faste lagringsplasser for rundballer, og i telefonsamtale den 18. mars d.å. bekreftet søker at hovedlagerplassen skal være i søre enden av felt nr. 2 (se vedlegg nr. 2: side 2). Teknisk sjef vil i den forbindelse påpeke at søker i sjekkliste for miljøplan ved søknad om produksjonstilskudd også må svare på spørsmål knyttet til hvorvidt lagringen av rundballer er slik at forurensing av vann og vassdrag unngås. Derfor mener teknisk sjef at det er uhensiktsmessig å bruke vilkårshjemmelen i forskriften fordi dette forholdet hører inn under de alminnelige vilkår som enhver bonde må forholde seg til. Teknisk sjef finner derfor ikke grunnlag for å omtale forhold knyttet til lager for rundballer nærmere eller sette vilkår angående dette i denne saken.

Det fremgår følgende om samfunnshensyn i nml. § 14 første ledd: *"Tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser."* Ved konkluderingen i saken må derfor de natur- og miljømessige momentene vurderes i forhold til tyngden i de landbruksmessige behov for dyrking, og samfunnshensyn knyttet til tjenlig bruk av matjord og annen overskuddsmasse fra offentlig planlagt utbyggingsprosjekt.

Landbrukshensyn og kulturlandskap:

I jordloven (jl.) § 1 - formålsparagrafen) fremheves det blant annet at det er i samfunnets interesse å disponere jordsmonnet som produksjonsfaktor ut fra fremtidige generasjoners behov. I et felles brev til kommunene den 19. nov.-10 fra LMD og MD angående bruken av jordressursene blir det fremhevet hvilket ansvar kommunene ved forvaltning etter plan- og bygningsloven og jordloven har for å ta vare på disse ressursene. Teknisk sjef mener derfor at *"et utvidet jordvernshensyn"* knyttet til bruk av overskytende matjord som feltet kan få tilført fra diverse utbyggingsprosjekt er et samfunnshensyn som må vektlegges i saken. Det skal også legges vekt på om om nydyrkingen legger til rette for gode driftsmessige løsninger (jfr. forskriften § 5 andre ledd).

Brukets grovfôrproduserende slåttemark har i perioden år 2009 - 2012 gjennomsnittlig vært basert på henholdsvis 57 % eget og 43 % leid areal. Ut fra hensynet til forutsigbarhet, sårbarhet og fleksibilitet bør eget areal i grovfôrbasert storfeproduksjon minimum være 60-65 %. Derfor vurderer teknisk sjef 57 % eget areal som noe under det ønskelige. Omsøkte to felt vil tilføre bruket ca. 24 da eget areal - som vil medføre at det prosentvise forholdet mellom eget og nåværende leid areal vil bli henholdsvis 64 % eget og 36 % leid. Ut fra langsiktige hensyn vurderes dette til å være en økning som vil bidra til mer forutsigbarhet for brukets drifts- og økonomiske rammer. Med basis i de forannevnte forhold mener teknisk sjef at bruket etter § 5 i forskriften har behov for å styrke driftsgrunnlaget.

Det er søkt om fulldyrking av begge felt. For å oppnå et best mulig resultat setter teknisk sjef derfor vilkår knyttet til tykkelse på topplaget (matjordlaget), håndtering og bearbeiding av massene på feltene og profilering av overflaten. Grunnlaget for å oppnå mest mulig selvdrenerende jord legges gjennom følgende tiltak: a) tilstrekkelig totaldybde ned til fast fjell, b) grubbing før påfylling av matjordlaget (kun aktuelt for felt 1), c) mest mulig optimal overflateprofilering av fallretningen for overflatevann og d) håndtering av massene på en måte (og tid på året) som motvirker komprimering med påfølgende langsiktig skade på massenes porevolum. Behovet for en systematisk grøfteplan for drenering av begge feltene kan da falle bort. Vilkår angående vurdering av grøfting senest 3 md. før arbeidet avsluttes er nødvendig (jfr. forskriften § 7 – hvor det kreves at grøfteplan skal følge søknaden).

For felt 1 må maksimalhøyde på topplaget (matjordlaget) av hensyn til både landbruksdrift og kulturlandskap samsvare med de høyder som ble godkjent for felt 1 på nabobruket (Sandvik). Vilkår settes i henhold til dette.

Teknisk sjef mener at T-forbindelsen vil medføre betydelig større vannmengder på kortere tid i bekkeløpet. I nedbørrike perioder er det påregnelig med mer overflatevann fra felt 1 som også må få avløp til rør under traktorvegen på nabobruket (gnr./bnr. 118/2). Det vil for både felt 1 og felt 2 være nødvendig å profilere fallretningen mot nedløpskum for å sikre godt avløp for overflatevannet. Samtidig må også overflatevann fra beitet få avløp med tilstrekkelig kapasitet under nevnte traktorveg (se vedlegg nr. 5: foto 13 og 14). Derfor settes det vilkår om etablering av to nedløpskummer med sandfang og tilkobling til nytt avløpsrør under traktorvegen – slik det fremgår av markslagskart, drenering (se vedlegg nr. 6).

Eksisterende avløp under traktorveg på naboeiendom (gnr./bnr. 118/1) må flyttes og ha kapasitet til både vannføring fra kulvert i T-forbindelsen – samt overflate- og dreneringsvann fra felt 1 og 2. Det foreligger derfor dokumentasjon med beregning av kapasitet på denne rørgjennomføringen (se vedlegg nr. 7), og settes vilkår i henhold til dette.

Ut fra en samlet vurdering av både hensynet til landbruksdrift (behov for drikkeplass og best mulige dreneringsforhold) - samt natur- og miljø finner teknisk sjef at bekkeløpet i grøften langsetter Kjerkevegen må holdes åpent. Vilkår settes i henhold til dette. Dokumentasjon angående kapasitet ved lukking blir derfor ikke vektlagt.

Teknisk sjef mener at det er viktig å etablere en lett tilgjengelig og harmonisk overgang fra den nye traktorvegen langs sørgrensen av felt 2 til fortsettelsen av den etablerte ferdselsstien (Kjerkevegen). For å ivareta dette hensynet til kulturlandskapet finner teknisk sjef det nødvendig med vilkår angående utførelsen av overgangen mellom traktorveg og sti.

Av hensyn til forutsigbarheten i brukets driftsmessige rammer settes det i henhold til § 4 i forskriften vilkår om ferdigstillelse innen 3 år fra vedtaksdato.

Konklusjon:

Ut fra en helhetlig vurdering finner teknisk sjef at omsøkte to dyrkingsfelt på totalt ca. 28 da på gnr. 118 bnr. 2 kan godkjennes med de vilkår som er satt i saken.

Dette er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven (fol.), og rett til å klage over vedtaket følger av fol. § 28. Kommunale vedtak kan påklages av søker, naboer, gjenboere og øvrige definerte parter med rettslig klageinteresse i saken innen 3 uker, jfr. forskrift om nydyrking § 11.